

Citace záznamu

Zuzana Křenková, Zámek Klášterec nad Ohří, Místnost M04, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/913>, vyhledáno 24. 4. 2024.

Zámek Klášterec nad Ohří, Místnost M04

Číslo záznamu: 913

Bližší určení díla: dekorativní štuková výzdoba klenby prostoru jihovýchodního křídla

Památkově chráněno, č. úskp: 42131/5-547

Umístění: místnost M04 západně od vstupního prostoru jihovýchodního křídla

Datec: kolem roku 1610 (doplňky z 20. století) (?)

Klášterec nad Ohří, zámek, místnost M04 (foto David Svoboda, prosinec 2020).

Anotace

Čtyřkřídlový dvoupatrový zámek byl vybudován na místě staršího sídla Kryštofem s Fictumem. Stavba, realizovaná od roku 1590, se protáhla až do druhého desetiletí 17. století. V přízemí jihovýchodního křídla zámku byly v rámci poslední etapy výstavby realizovány reprezentační prostory zdobené náročnou štukovou dekorací. Štukatury v sedmi místnostech traktu provedla dílna, která byla činná i na několika jiných stavbách regionu. Doložena je zhruba ve stejné době na další Fictumovské stavbě zámku v Pruněřově a na zámcích ve Vičicích a Ahníkově. Jednotnou dílenskou příslušnost jednoznačně potvrzují formy pro provedení dekorativních, ale i složitých zoomorfních a figurálních štukatur, které se opakují napříč všemi jmenovanými objekty.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Ústecký kraj	Chomutov (okres)	Klášterec nad Ohří	Klášterec nad Ohří
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
Chomutovská 1		50.38414928254, 13.173717616949	

Technika štku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
vytlačovaný štuk		monochromie (stávající stav)	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

První panské sídlo na místě dnešního zámku v Klášterci nad Ohří vzniklo asi mezi rokem 1514, kdy klášterecké zboží získal Volf Dětřich Fictum, a rokem 1538, kterým je datována jeho poslední vůle, v níž odkazuje „dům“ v Klášterci své manželce Markétě ze Rzávěho. Skromný objekt, ze kterého se v dnešní stavbě nejspíše mnoho nezachovalo, byl výrazněji přestavěn po smrti Markéty, kdy se ujali majetku její synové Lev a Opl. Dům byl asi v 60. letech 16. století přeměněn na tvrz, kterou doplnilo opevnění. V této etapě vzniklo asi severozápadní průčelní křídlo stavby, které se napojilo na staré panské stavení na severovýchodě. Stavba byla patrová, její fasády zdobily renesanční sgrafitové rustiky.

Po smrti Lva z Fictumu v roce 1577 tvrz získali jeho mladší synové Kryštof a Bohuslav Felix, kteří se v roce 1590 o majetek podělili. Klášterec získal Kryštof, který okamžitě přistoupil k velké přestavbě sídla. Výstavba proběhla zřejmě ve dvou navazujících etapách (Viček - Novosadová 1988). Nejprve bylo přestavěno severovýchodní křídlo s věží a snad byla zahájena i výstavba protilehlého jihozápadního křídla. Ta však byla dokončena až v druhé etapě spolu s jihovýchodním traktem obráceným k Ohří. Druhá stavební fáze byla zahájena na počátku 17. století a nejspíše se protáhla až do druhého desetiletí 17. století.

Do roku 1620 se budova rozrostla na čtyřkřídlový dvoupatrový renesanční zámek. V přízemí posledního budovaného křídla při řece byly v rámci této periody realizovány reprezentační prostory zdobené náročnou štukovou dekorací. Štukatury v objektu realizovala dílna, která byla činná i na několika jiných stavbách regionu. Doložena je zhruba ve stejné době na další Fictumovské stavbě zámku v Pruněřově a na zámcích ve Vičicích a Ahníkově. Jednotnou dílenskou příslušnost jednoznačně potvrzují formy pro provedení dekorativních, ale i složitých zoomorfních a figurálních štukatur, které se opakují napříč všemi jmenovanými objekty.

Po porážce stavovského povstání byl Klášterec zámek konfiskován a získali jej Thunové. Za Michala Osvalda Thuna po polovině 17. století došlo k významné proměně renesančního sídla ve výstavní barokní zámek s komponovanou zahradou. Stavba znovu výrazně změnila svou podobu po polovině 19. století, kdy byla v exteriéru i interiéru neogoticky upravena. Lze předpokládat, že byly opakovaně opravovány i renesanční štukatury. Doloženy jsou zásahy realizované v roce 1921 a znovu na počátku 50. let 20. století provedené pod dohledem Národní kulturní komise. Štukový dekor se v interiéru zámku zachoval v sedmi prostorách přízemí jihovýchodního křídla. Křídlo je ve střední části se vstupem dvoutaktové. Na vstupní partii navazují po stranách jednotlivé díly dispozice, nároží křídla jsou pak znovu dvoutaktové.

Veliká obdélná místnost západně od vstupního prostoru křídla (v plánu označena M04) se rozpíná v celé hloubce traktu. Plochá klenba je prolomena koutovými výsečemi a čtveřicí lunet ve středu jednotlivých stran prostoru. Všechny výseče jsou lemované štukovou lištou vymezenou po stranách listovcem a plochými pásky a ve středu dekorovanou rozvilinou s motivy hroznů, listů a květů. Shodný dekor nesou i žebra vymezující střední obdélné zrcadlo klenby a lišty lemující dvě čtvercová pole s okosenými rohy v jeho středu. V jejich centru jsou osazeny lví masky v kartuších, v poli obdélného zrcadla dekor doplňují kompozice s ovocem. Na styku žebířů jsou osazeny rozety. Klenbu podírají štukové konzoly zdobené pásky s perlou, vejcovcem a listovcem. Pod konzolami jsou umístěny rouskové podložky andělích hlav

Historické zásahy / opravy

Opravy štukové výzdoby byly realizovány opakovaně. Doloženy jsou zásahy realizované v roce 1921 a znovu na počátku 50. let 20. století.

Literatura

Bedřich Bernau, *Album der Burgen und Schlösser im Königreiche Böhmen I*, Saaz 1881, s. 105–112.
 Rudolf Laghammer, *Die Burgen des mittelten Egertales und die Stadt Klösterle*, Klösterle a. E. 1934, s. 61–64.
 Eva Šamánková, *Architektura české renesance*, Praha 1961, s. 86.
 Emanuel Poche, *Umělecké památky Čech 2, K/O*, Praha 1978, s. 60–61.
 Rudolf Anděl, *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Severní Čechy*, Praha 1984, s. 199–201.
 August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze Království českého. Litoměřicko a Žatecko. XIV*, Praha 2000, s. 67–69.
 Zdeněk Vachata, *Kláštepec nad Ohří. Přehled dějin města a okolí*, Kláštepec nad Ohří 2015.

Prameny

Pavel Vlček – Olga Novosadová, *Kláštepec nad Ohří, zámek. Stavebně historický průzkum*, SÚRPMO Praha 1988. Uloženo na NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem.

Autoři záznamu

Zuzana Křenková

Datum poslední změny

18.6.2022

Fotodokumentace současného stavu

Kláštepec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštepec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštepec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštepec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštepec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštepec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštepec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Kláštepec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).

Klášteřec nad Ohří, zámek, místnost M04
(foto David Svoboda, prosinec 2020).